

PITÄJÄJUHLA HEINÄHUVAN HISTORIA

OSA I – vuodet 1971 – 1975

Laatimani kahtenakymmenenä kesänä vietetyn pitäjäjuhla Heinähuvan historian julkaisen neljänä osana, joista kukin käsittää viisi vuotta.

1970-luvun alkuvuosina monissa kunnissa alettiin viettää kesäistä teemapäivää, viikonvaihdetta. Maakunnassamme Rääkkylä oli kesäjuhlansa järjestäjänä ensimmäisten joukossa.

Heinähuvan ja siitä kehittyneen kansanmusiikitapahtuma Kihauksen juuret ovat vuoden 1970 syksyssä. Urheiluseura Rääkkylän Kisa-Veikkojen syyskokouksen jälkeen seuran johtokunta kokoontui pohtimaan seuran tulevan vuoden taloutta ja toimintaa. Tuossa kokouksessa opettaja Maija Vuorjoki esitti kesätaapahtuman järjestämistä. Kun Rasivaaran nuorisoseuralla oli jo tuolloin vahva ”esiintyjäkaarti” Kisa-Veikot päättivät pyytää Nuorisoseuraa yhteistyökumppanikseen ja kunnan nuoriso-ohjaaja Pentti Lammista yhteyshenkilöksi.

Rasivaaran Nuorisoseura otti haasteen vastaan. Mukaan tuli myös kunnan matkailulautakunta. Kunnassahan tuolloin oli jo aloitettu matkailutoiminta helsinkiläisen Asuntosäästäjät ry:n kanssa.

Helmikuun 10 päivänä 1971 pidettiin Rasihovissa Kisa-Veikkojen, Rasivaaran Nuorisoseuran ja matkailulautakunnan neuvottelukokous, jossa päätettiin pitää juhla jo tulevana kesänä. Kokouksessa valittiin toimikunta kesäjuhlan järjestämiseksi. Toimikunnan puheenjohtajaksi/kokoonkutsujaksi valittiin Pentti Lamminen ja jäseniksi matkailulautakunnasta Marja Leskinen ja Teppo Mikkonen, Kisa-Veikoista Maija Vuorjoki ja Veijo Lievonon sekä Rasivaaran Nuorisoseurasta Aura Uusitupa, Tellervo Halonen ja Esa Halonen.

Kun suunnittelimme kesäjuhlaamme, valitsimme ajankohdan, jolloin kesä on kauneimmillaan ja heinätyöt on saatu siihen vaiheeseen, että meillä on mahdollisuus hetkeksi helpottaa ja kokoontua yhteisesti viettämään päivä huolettomissa merkeissä. Maatalous, erityisesti lypsykarjatalous, oli rääkkylälaisten pääelinkeino ja heinänteko keskeisintä kesän toimintaa. Siksi kesäjuhlakin oli parasta muodostaa heinän ympärille. Juhla sai nimekseen ”Heinähupa”. Juhlan pitoajaksi tuli viikonvaihte heinäkuun puolivälissä.

ENSIMMÄINEN HEINÄHUPA 17. - 18.7.1971

Juhlinta aloitettiin lauantai-iltana tansseilla Kivisalmen lavalla. Tanssit soittivat Pohjois-Karjalan pelimannit, jotka olivat esiintymässä myös pääjuhlassa sunnuntaina. Tanssin lomassa esiintyi näyttelijä Leo Lastumäki. Kesällä 1971 filmattiin Ruunalla elokuvaa ”Laulu tulipunaisesta kukasta”, jossa Lastumäellä oli uittopäällikön osa. Lastumäki asui filmauksen ajan Rääkkylässä, joten hänellä oli mahdollisuus esiintyä Kivisalmen tansseissa.

Juhlapaikkana oli Koivuniemen Lomakeskus. Juhla alkoi niin, että pelimannit saapuivat soutaen ja soittaen Koivuniemen rantaan. Juhlavieraat toivotti tervetulleeksi kesätaapahtuman aloitteentekijä opettaja Maija Vuorjoki. Juhlan pääesiintyjä ja juontaja kansantaiteilija Esa Pakarinen ja hänen Riikkansa (Aura Uusitupa) saapuivat heinäkuorman päällä juhla-alueelle. Saattueena seurasivat

tanhuajat ja muutkin juhlan esiintyjät. Juhla-aluetta reunustivat heinäseipäät. Heinäpellon tuoksu täytti juhla-alueen. Sunnuntai heinäkuun 18, Riikan päivä, oli aurinkoinen.

HEINÄHUPA

HUPAISA ILTAPÄIVÄ RÄÄKKYLÄN KOIVU-
NIEMEN LEIRINTÄALUEELLA SUNNUNTAINA

18. 7. klo 13

Vierailijoina:

ESA PAKARINEN

POHJOIS-KARJALAN PELIMANNIT

OHJELMAA KOKO PERHEELLE:

NÄYTELMÄ

Seitsemän veljestä Hiidenkivellä

Räikkylän Riikka - Mari 'Peppi' Hirvonen - Tanhuja - Rääkkylä-Jenkan ensiesitys -
Pakinakilpailun tulokset - Soutukilpailu - Kilpailuja - Kenttäpelejä - Yleisölennätyksiä
- 'Sahtia' - Kahvia - Simaa - Piirakoita - Grillimakkaroita . . .

LIPUT: aikuiset 5 mk, lapset 2 mk

HEINÄTANSSIAISET

KIVISALMEN LAVALLA

lauantaina 17. 7. klo 20-01

Musiikista huolehtii
Pohjois-Karjalan Pelimannit
Ällitälli
Leo Lastumäki
esiintyy Liput 5 mk

sunnuntaina 18. 7. klo 20-01

Jan Thomas
JA
Piritta
Liput 3 mk

Järj. ● Rasivaaran Nuorisoseura ● Rääkkylän Kisa-Veikot ● Matkailulautakunta

Ensimmäisen Heinähuvan mainosjuliste. Kuva: Rääkkylä-Seura / Tommi Sallinen

Pelimannit soittivat. Esa Pakarinen esiintyi ja laulatti yleisöä. Rasivaaran Nuorisoseura esitti tanhuja ja kohtauksen Kiven näytelmästä ”Seitsemän veljestä Hiiden kivellä”. Heinähuvassa esitettiin ensimmäisen kerran ”Rääkkylän Jenkka”, jonka oli säveltänyt opettaja Erkki Karivuo ja sanat tehnyt opettaja Maija Vuorjoki. Pieniä heinähupalaisia oli huvittamassa Peppi Pitkätossu, rääkkyläläinen Mari Hirvonen.

Juhlan väliajalla oli erilaisia leikkejä ja kilpailuja, kuten ronkkia, riukupalloa ja vanneviestiä. Lapset peuhasivat keinuissa, liukumäessä ja heinäkasoiissa. Vesitasolentokone lennätti yleisöä Vänskänsalmen laiturilta koko päivän ajan.

Ohjelmaan kuului Rääkkylän rajanaapurien Tohmajärven, Kiteen, Savonrannan, Liperin ja Rääkkylän välinen soutukilpailu. Kilpailun voitti Savonranta. Kuntien välisestä kilpailusta tuli perinne vuosiksi.

Heinähupa-yleisöä Koivuniemessä.

Kuva: Rääkkylän kunnan kuva-arkisto / Paavo Luostarinen

Maaherra Esa Timosta pyydettiin kunniavieraaksi ja tarkoituksena oli tehdä hänestä ja Eeva Timosesta ensimmäinen kunniaheinämiespariskunta. Kun Timoset eivät voineet saapua Heinähupaamme, kutsuttiin juhlaan vieraaksi Joensuun Ympäristön Osuusmeijerin toimitusjohtaja Antti Lehvonen Siiri vaimonsa kanssa. Heidät julistettiin Rääkkylän ensimmäiseksi kunniaheinämiespariskunnaksi. Antti Lehvonen syntyi Rääkkylän Oravisalossa, kuten kansantaiteilija Esa Pakarinenkin. Kunniaheinämieheksi valinnasta tuli sitten perinne. Kunniaheinämiespariskunnalle luovutettiin nimityksen merkiksi viikate ja harava.

Ensimmäiseen Heinähupajuhlaan osallistui parisen tuhatta rääkkyläläistä ja vierasta.

Heinähupa tapahtumaan kuului myös heinään liittyvän pakinan kirjoituskilpailu. Kisaan osallistui toistakymmentä kirjoittajaa. Kilpailun voitti nimimerkki ”Terveisin, heinäkuun porsas”, jonka takana oli Veijo Lievonen. Hänen hauskan pakinansa nimenä on ”Kampasukapäitä ja heinähupaa”.

Heinähupatoimikunta kokoontui 17.8.1971 tekemään tiliä kesän tapahtumista. Pöytäkirja kertoo toimikunnan todenneen, että kokonaisuutena juhlat onnistuivat yli odotusten. Juhlan järjestäminen tuotti ylijäämää 7.623,60 markkaa. Ylijäämä jaettiin siten, että Rääkkylän Kisa-Veikot saivat 3.500 markkaa ja Rasivaaran Nuorisoseura loput 4.123,60 markkaa. Samassa päätöskokouksessa käytiin läpi juhlan järjestelyyn liittyneisiin toimenpiteisiin kohdistuvat hyvät ja huonot puolet ja päätettiin niistä tehtävistä, joita on tulevaisuudessa parannettava. Samalla päätettiin, että Heinähupatapahtuma

järjestetään ”samalla porukalla” seuraavana kesänäkin.

Ensimmäiseksi kunniaheinämiespariskunnaksi valittiin Joensuun ympäristön Osuusmeijerin isännöitsijä Antti Lehvonen vaimonsa Siirin kanssa. Kuva: Rääkkylä-Seura.

TOINEN HEINÄHUPA 15. - 16.7.1972

Kesäjuhlan järjestämisvastuun ottivat Kisa-Veikot ja Rasivaaran Nuorisoseura. Ohjelmien järjestelyihin tuli keskeisesti mukaan Rääkkylään muuttanut Aura Uusitupa. Hän oli ollut ammattinäyttelijä. Uusituvalla oli taiteilijaystäviä, joita hän sai esiintyjiksi ja juontajiksi Heinähupaan. Samalla hän itse ohjasi näytelmiä ja muita taide-esityksiä. Aura valittiin 1973 perustetun kulttuurilautakunnan jäseneksi ja ensimmäiseksi puheenjohtajaksi.

Alusta lähtien oli periaatteena, että kesäjuhlan päätapahtumaan, sunnuntain päiväjuhlaan, pyritään saamaan joku tunnettu valtakunnan taiteilija. Muu ohjelma järjestetään paikkakunnan omin voimin.

Heinähupa aloitettiin lauantai-iltana Heinähupatansseilla Kivisalmen lavalla. Musiikin soitti Esko Hirvosen orkesteri.

Rajaselässä asuva Aura Uusitupa oli keskeinen toimija Heinähupaa käynnistettäessä. Kuva: Kotiseutu-Uutiset

Toisen kesäjuhlan ohjelma oli monilta osin samanlainen kuin ensimmäisen juhlan. Heinähupa kokosi yleisöä puolisentoista tuhatta henkilöä. Tätäkin pääjuhlaa ilmojen haltija katseli suopein silmin ja järjesti sunnuntai-iltapäiväksi kauniin aurinkoisen sään.

Tilaisuus avattiin juontajan, tanhuajien, heidän soittajien ja heinäsapilaiden kantajien muodostaman kulkueen saapuessa juhlapaikalle. Reino Hirvosen tervehdyssanojen jälkeen otti ohjat käsiinsä tilaisuuden juontaja ”radioääni” Pentti Laurio, joka osasi juontamisen ohella myös suunsoittajan ja yleisön naurattamisen taidon. Pentti Laurio oli näyttelijä, viihdetaiteilija ja tuohon aikaan kansalle tuttu radioäänenä. Hän oli ”niitä Aura Uusituvan tuttavita”.

Heinähupapariskunnaksi valittiin August ja Hanna Luukkonen. Luukkokset olivat Rääkkylässä monien toimien aktiivisia ihmisiä. Hannan aloitteesta Tasavallan Presidentti ryhtyi jakamaan äitienpäivänä ansioituneille äideille mitalit.

Rasivaaran Nuorisoseuran tanhuryhmä esitti tanhuja mm. heinämiehille sopivan niittotanhunsa, jossa pojilla oli mukana viikatteet ja tytöillä haravat. Rasivaaralaiset esittivät katkelman Aura Uusituvan ohjaamasta Jouko Puhakan kirjoittamasta näytelmästä ”Väinämöinen ja kumppanit”. Musiikista

vastasivat Antti Vesterisen kansanmusiikkiyhtye ja Pohjois-Karjalan Pelimannit.

Heinähuvan avajaiskulkue Koivuniemessä. Kuva: Rääkkylä-Seura.

Toinen kunniaheinämiespari: Hanna ja August Luukkonen. Kuva: Rääkkylä-Seura.

Naapurikuntien välinen soutukilpailu uusittiin. Nyt liperiläiset voittivat kilpailun.

Heinähupa-alueelle kuului aina useita virvoitusjuomien, jäätelön ja makkaran myyntipisteitä. Tähän hupaan kuului lisäksi härän grillaaminen. Lihakauppamestareiden Pohjois-Karjalan osasto nimittäin grillasi 110 kg:n painoisen härän kentän laidassa vartaassa, jota myytiin makkaran lisäksi. Juhlan jälkeen grillattua härkää myytiin huutokaupalla juhluvieraille. Tämä ”ohjelmanumero” oli osuuskaupan lihamestari Ensio Luostarisen järjestämä.

Heinähupa päättyi vasta sunnuntai-iltana puolen yön aikaan vanhan ajan latotansseihin, jotka tanssittiin kunnan maatilalla ”punaisessa ladossa”. Musiikista huolehti Pohjois-Karjalan Pelimannit.

KOLMAS HEINÄHUPA 14. - 15.7.1973

Heinähuvalle suunniteltiin tunnus ja painatettiin julisteita. Tunnuksessa on kuva, jossa tytön ja pojan nauravat kasvot ja paljaat varpaat ”tuikkivat” heinäkasasta.

Heinähuvan tunnus vuodesta 1973 alkaen.

Kokonaisvastuu kesätahtuman järjestämisestä oli edelleen Kisa-Veikoilla ja Rasivaaran Nuorisoseuralla. Kesän 1973 Heinähupa laajeni ratkaisevasti. 1970-luvulle siirryttäessä elinkeinojen kehittämistoimenpiteet olivat kunnan keskeistä toimintaa. Heinähuvallekin alettiin asettaa elinkeinopoliittisia tavoitteita. Alettiin pitää hupamarkkinoita, jotta kuntalaiset voisivat myydä tuotteitaan ja paikalliset järjestöt hankkia toimintaansa varoja.

Kesätahtuma alkoi jo lauantaina pitäjämarkkinoilla ja huutokaupalla. Rääkkyläläiset toivat markkinoille myytäväksi tarpeettomaksi käynnyttä käyttökelpoista tavaraa, valmistamia käsitöitä, leivonnaisia, kukkia, saunavastoja ja paikkakunnalla alkaneen marjojen, sipulin ja vihannesten viljelyn tuotteita; mansikkaa, nippusipulia ja muita vihanneksia. Maakuntalehti Karjalainen Heinähupaa uutisoivassa artikkelissa kuvan kanssa kertoo, että 11-vuotias Sari Kaasinen, 7-vuotias Mari Kaasinen ja 12-vuotias Jaana Hirvonen myivät markkinoilla leivonnaisia, kukkia ja saunavastoja. Rääkkylä-Seura järjesti toimintavarojensa hankkimiseksi tavarahuutokaupan, meklarina konstaapeli Antti Ruotsalainen. Myytävät tavarat seura oli saanut lahjoituksina paikallisilta liikkeiltä ja yksityishenkilöiltäkin. Heinähupatoimikunta sai myydyistä tavaroista provision. Markkinat ja toritapahtuma oli säästöpankin piha-alueella, koska siinä oli tasainen päällystetty alue.

Heinähuvan juhlinta alkoi lauantai-illan tansseilla Kivisalmen lavalla Esko Hirvosen orkesterin tahdittamina. Tansseihin myytiin lippuja peräti 750. Rasivaaran tanhuajat esiintyivät tanssien välissä. Rannassa keitettiin rantakala.

Kaksi ensimmäistä Heinähuvan pääjuhlaa järjestettiin Koivuniemen Lomakylässä. Kesän 1973 juhla siirrettiin Kauppalan heinäpellolle seurakuntatalon kohdalle. Mistään ei selviä, miksi tämä juhlapaikan siirto tehtiin.

Heinähupa-yleisöä Kauppalan pellolla. Kuva: Rääkkylä-Seura

Tämä Heinähupa muistetaan historiansa kuumimpana juhlapäivänä. Toista tuhatta juhluvierasta oli kuitenkin uskaltanut lähteä auringon porotukseen täysillä heinäseipäillä aidatulle juhla-alueelle, mutta heistäkin harvat jaksoivat olla juhlan loppuun saakka. Kyllä tiesivät lomalaisetkin olleensa heinäpellolla, kun sunnuntaina sulivat Kauppalan aukealla pellolla. Liika kuumuus ja pitkäksi venynyt ohjelma vei suurimman terän hupatunnelmasta. Limsa ja jäätelö tekivät väliajalla kauppansa.

Juhlavieraat toivotti tervetulleeksi Aura Uusitupa. Kauppalan vanha emäntä ja isäntä, Martta ja Eljas Hirvonen, julistettiin kunniaheinämiespariskunnaksi. Hirvoset osallistuivat vuosikymmenien ajan kotipitäjensä moniin harrastus- ja luottamustehtäviin.

Juhlan ohjelma oli pitkälle ”kotitekoista”, joskin vieraitakin oli, joista tunnetuimmat olivat niitä Aura Uusituvan tuttavita. Juhlan juontajana ja yleisön hauskuuttajana oli näyttelijä-laulaja Sakari Halonen. Laulajana Halonen tuli tunnetuksi kuplettiaulajana. Halosen muistamme erityisesti J. Alfred Tannerin elämänkertaan perustuvasta musiikkifilmistä ”Orpopojan valssi.”

Rääkkylän Nuorisoseuran tanhuryhmä esiintyi kahteen eri otteeseen: juhlan alkupuolella rasivaaralaiset tanssivat Karjalan katrillin, Koiviston polkan ja Sapon, jotka ovat Itä-Suomen omia tansseja. Juhlan loppupuolella ryhmä esitti ensi kertaa yleisölle opettaja Erkki Karivuon säveltämät ”Tura-Pekan masurkan,” ”Rääkkylän jenkan” ja ”Rääkkylän valssin”.

Rääkkylän Pelimannit oli perustettu. Yhtye säesti tanhuryhmää ja esitti omaa musiikkiohjelmaansa. Rasivaaran ”Mukulat” lauloivat ja tanssivat. Mukuloista syntyi Tsupukat, jotka esiintyivät sittemmin ensikertaa vuoden 1977 Heinähuivassa.

Helsingiläinen naisten Praesens-tanssiryhmä, tunnetun näyttelijän Ritva Arvelon johdolla esitti etelä-eurooppalaisia tansseja. Ohjelman nimenä oli Balkanilta itään. Sopii olettaa, että tansseissa on ollut vauhtia ja eksotiikkaa. Ritva Arvelo oli tunnettu näyttelijä, elokuva- ja teatteriohjaaja, käsikirjoittaja ja modernin tanssin uranuurtaja.

Vuoden 1973 kunniaheinämiespariskunta maanviljelijä ja kunnallisneuvos Eljas Hirvonen ja opettaja Martta Hirvonen. Kuva: Rääkkylä-Seura.

Kiteen Särkijärveltä kotoisin oleva Ulla Kiiski ja hänen tyttärensä Helena soittivat kitaraa ja huuliharppua, lauloivat ja lausuiivat runojakin. Joensuulainen Veikko Romppanen kahden poikansa kanssa esitti reippaan musiikkiohjelman.

Kahtena ensimmäisenä vuotena kesäjuhlan ohjelmaan oli kuulunut kilpasoutu, mutta kun juhlapaikka siirrettiin pois järven rannalta, muuttui kilpalaji. Naapurikuntien kesken kilpailtiin nyt pussijuoksussa kolmehenkisin joukkuein. Rääkkylän joukkueen kerrotaan olleen ylivoimainen.

Hupaviikonvaihteen ohjelma näyttää lisääntyneen vuosi vuodelta. Rääkkylän seurakuntatalolle oli järjestetty vanhojen ja uusien käsitöiden näyttely, johon oli tuotu esineitä usealta vuosikymmeneltä. Vanhimmat esineet olivat 1800 luvulta ja 1900 luvun alkuvuosikymmeniltä, uusimmat hupavuoden

keväältä. Nähtävänä oli pellavan kehruvälineitä, kotikutoisia kankaita, liinoja ja verhoja, mattoja ja kintaita. Oli virkattuja sängynpeitteitä ja pitsiä. Kangasmateriaalien lisäksi näyttelyssä on ollut esillä kauniisti puusta valmistettuja esineitä, kuten puu-ukkoja, pöytiä ja lamppuja. Tuohesta valmistettuja monenlaisia astioita, kynttilänjalkoja, kontteja ja koruja on myös ollut hupavieraitten nähtävänä.

Helteinen hupasunnuntai päättyi kunnan maatilán punaisessa heinäladossa järjestettyihin latotansseihin. Tanssit soitti Kahilan kvartetti.

NELJÄS HEINÄHUPA 13. - 14.7.1974

Vuosi 1974 oli Rääkkylän kunnallishallinnon 100-vuotisjuhlavuosi, jota juhlittiin maaliskuun lopulla. Tähän saakka kesäjuhlan, Heinähuvan, järjestämisestä olivat vastanneet urheiluseura Kisa-Veikot ja Rasivaaran Nuorisoseura. Seurat ilmoittivat kunnalle, etteivät he voi ottaa enää kokonaisvastuuta Heinähuvan järjestämisestä. Kunnanhallitus piti pitäjäjuhlan järjestämistä tärkeänä. Neuvottelujen jälkeen päätyttiin ratkaisuun, että Aura Uusitupa palkattiin päätoimiseksi toimihenkilöksi Heinähuvan järjestelyjä hoitamaan. Aura oli edellisenä vuonna perustetun kulttuurilautakunnan puheenjohtaja.

Vuoden 1974 kunniaheinämiespariskunta Esa ja Elli Pakarinen. Kuva: Rääkkylä-seura.

Heinähupamarkkinoita ei järjestetty. Heinähuvan tilaisuudet aloitettiin lauantai-iltana perinteisillä hupatansseilla Kivisalmen lavalla, jossa soitti Esko Hirvosen yhtye ja Elegia. Lavalla olikin heinäjuhlien tunnelmaa, sillä lippuja tansseihin myytiin lähes tuhat, joka lienee ollut ennätys.

Pääjuhla pidettiin jälleen Koivuniemessä yli tuhannen yleisöjoukon läsnäollessa. Aamupäivän sadekin lakkasi ennen juhlan alkua ja juhlinta voitiin viedä läpi kauniissa, aurinkoisessa säässä.

Heinähuvan ohjelma hoidettiin oman pitäjän esiintyjien ja ryhmien toimesta. Ulkopuolisina esiintyjinä olivat kansantaiteilija Esa Pakarinen ja Kuopion kaupunginteatterin näyttelijä Seija Haarala ja hänen kapellimestari miehensä Tapio Rytöhonka.

Ensin Esa ja Elli Pakarinen nimitettiin kunniaheinämiespariskunnaksi. Kunnanjohtaja Ilkka Simanainen puhui Pakarisille ja luovutti Esalle viikatteen ja Ellille haravan kunniaheinämiehen arvon merkiksi. Esa lausui ” taitaa olla vielä heinänteko pahastikin kesken, kun meille annetaan noita heinäntekovälineitä.” Esa muisteli menneitä ja tunnustautui rustokorvaksi. Perusteena Pakaristen valinnalle jo neljänneksi kunniaheinämiespariskunnaksi oli Esan räakkyläläistausta ja hänen ansionsa koko kansan viihdyttäjänä. Muusikon uran ohella hänet tunnetaan monien elokuvien sankarina.

Esa muuttautui sitten Severi Suhoseksi ja Pekka Puupääksi, jotka hauskuttivat hupayleisöä.

Näyttelijä Seija Haarala ja Tapio Rytöhonka esittivät oman musiikkiohjelmansa.

Rasivaaran Nuorisoseuran lapsiryhmä Mukulat. Yläriivi (vas.): Minna Hirvonen, Mari

Kaasinen, alarivi: Sari Kaasinen, Jaana Hirvonen (nyk. Kuitteinen). Kuva: Pirkko Kaasinen.

Entiseen tapaan Rasivaaran nuorisoseuralaiset esittivät tanhujaan ja lapsiryhmä ”Mukulat” laululeikkejään, laulujaan ja runojaan. Rääkkylän Pelimannit soittivat.

Rääkkylään Heinähupaan on alusta kuulunut naapurikuntien välinen ”leikkimielinen” kilpailu. Nyt kilpailtiin ”puujalkakävelyssä”. Naapurikunnista kilpaan oli uskaltanut vain Liperi, jonka Rääkkylän valtuuston joukkue jätti toiseksi.

Tässä juhlassa järjestettiin kilpailu myös yleisölle. Kilpasille pyydettiin kolme yli 10 vuotta aviossa ollutta pariskuntaa, joiden yhteensopivuutta testattiin mm. naruhypyssä ja langankerimisessä, jonka suoritti aviomies.

Heinähupa päättyi katutansseihin Rääkkylän Kauppa Oy:n pihalla, jossa oli tuhatkunta henkilöä. Esko Hirvosen- yhtye ja Tapio Rytöhonka hanureineen huolehtivat musiikista. Välillä järjestettiin polkkakilpailu.

VIIDES HEINÄHUPA 19.7. - 20.7.1975

Heti vuoden alussa paikkakunnan järjestöt sopivat, että vuoden 1975 Heinähupa-juhlien järjestelyistä huolehtii heinähupatoimikunta, johon järjestöt valitsivat edustajansa. Keskeiseksi toimijaksi tuli Rääkkylä-Seura. Mukaan tuli myös entistä suuremmalla panoksella vuonna 1974 perustettu Helsingin seudun rääkkyläläiset. Kunta antoi hupatoimikunnalle sitoumuksen mahdollisen tappion suorittamisesta, jota alettiin kutsua ”sadevakuutukseksi”.

Heinähupa laajeni kolmipäiväiseksi. Kesän 1975 hupailuviikonvaihte aloitettiin perjantai-iltana ensimmäisellä 13 kilometrin pituisella heinähupahölkällä, kuivatusalueen ympärijuoksulla. Järjestäjänä oli Rääkkylän Kisa-Veikot. Kuntohölkään osallistui 26 henkilöä. Nuorin osanottaja oli länsisaksalainen 8-vuotias poika. Osuuskauppa lahjoitti hölkkään palkinnot. Hupahölkästä tuli sitten jokavuotinen perinne.

Lauantaina pidettiin Heinähupamarkkinat. Rääkkylän Marttayhdistyksellä oli markkinakahvio. Palokuntalaiset myivät markkinaväelle grillimakkaraa. Heinähupatorilta sai ostaa piirakoita ja muita leivonnaisia, käsitöitä ja matkamuistoja. Kaupat olivat järjestäneet markkinoille maatalous- ym. koneiden pienoisenäyttelyn. Juuan musiikkileirin puhallinseptetti esiintyi. Simo Kurki soittelee haitaria ja lauleskelee laulujaan.

Lauantai-iltana olivat ammattikurssikeskuksessa Rääkkylä-Seuran ja viime syksynä perustetun Helsingin seudun rääkkyläläiset ry:n yhteisesti järjestämä seurusteluilta. Tilaisuuteen oli saapunut toistasataa henkilöä. Mukana olivat myös kunniaheinämiespariskunnat. Illan ohjelmaan kahvitarjoilun lisäksi kuului mm. jutustelua, Rääkkylä-filmin esitys ja lopuksi tanssia.

Lauantai-iltana tanssittiin hupatanssit Kivisalmen lavalla Kai Hyttisen ”Kuju”-yhtyeen tahdissa. Niemiseläiset tulevat mukaan Heinähuvan tapahtumien järjestelyihin järjestämällä varttuneemmalle väelle Niemisen urheilutalossa ”humppatanssit”. Musiikista huolehti Esko Hirvosen yhtye. ”Isomies” eli tunnettu näyttelijä Leo Lastumäki lauloi ja puheli mukavia molemmissa tanssipaikoissa. Lastumäki oli myös ”niitä Aura Uusituvan näyttelijätuttavia”.

Perinteeksi muodostunut Heinähupahölkkä aloitettiin vuonna 1975. Kuva: Rääkkylä-Seura.

Rääkkylän seurakunta tulee ensimmäisen kerran mukaan Heinähupa-viikonlopun järjestelyihin. Sunnuntaipäivä alkaa jumalanpalveluksella Rääkkylän kirkossa.

Kirkkoajan jälkeen on kirkonkylän uudella urheilukentällä jalkapallo-ottelu Niemisen mimmiliigan ja kunnanisien välillä. Maalivahtina on kunnanjohtaja ja keskushyökkääjänä valtuuston puheenjohtaja Osmo Hirvonen. Ottelun voittivat lopulta kunnanisät.

Heinähuvan pääjuhla pidetään aurinkoisen sään vallitessa Koivuniemen Lomakeskuksessa. Yleisöä pitäjäjuhlassa on yli kaksi tuhatta henkilöä. Juhla alkoi lipunnostolla ja lippulaululla. Rääkkylän Pelimannit soittivat ja Rasivaaran nuorisoseuralaiset lauloivat ja nostivat lipun salkoon.

Rääkkylän Pelimannit soittivat Esko Hirvosen sävellykset ”Rääkkylän poikiin rimpan” ja ”Riiht’kuivan jenkan”. Kunnansihteeri Marja Leskinen toivotti hupavieraat tervetulleeksi kesäjuhlaamme. Tervehdyspuheen jälkeen tulivat Ilkka Simanainen viikatteen ja Maija Vuorjoki haravan kanssa lavalle ja ilmoittivat, että kunniaheinämieheksi on valittu Elli ja Paavo Luostarinen ja luovuttivat lavalle kutsutulle heinähupapariskunnalle ”arvomerkkeinä” Ellille haravan ja Paavolle viikatteen. Luostarinen kiitti huomionosoituksesta ja lausui kirjoittamansa runon ”Kotiseutua muistellen”.

Toimittaja Paavo Luostarinen on syntynyt Rääkkylässä. Elämäntyönsä hän teki pääasiassa Helsingissä. Vuosikymmenien ajan Paavo kuitenkin piti yhteyttä kotipitäjään, ja hän muun muassa valokuvasi Rääkkylää ja sen tapahtumia. Luostarinen on Helsingin Seudun Rääkkyläläiset ry:n perustajajäsen.

Simo Kurki esiintyy Heinähupamarkkinoilla. Kuva: Rääkkylän kunnan kuva-arkisto.

Vuoden 1975 kunniaheinämiespariskunta: Paavo ja Elli Luostarinen. Kuva: Rääkkylä-Seura.

Tämän jälkeen juhlapaikalle saapui heinäkuorma hevosen vetämänä. Kuorman päällä oli yksi hyvin iso mies, Leo Lastumäki. Toinen mies, hevosta ajava, oli Arvo Halonen. Päästyään alas heinäkuormalta Lastumäki alkoi juontaa juhlaa ja esitti oman ohjelmansa, joka sai yleisön varmasti hyvälle tuulelle.

Martta Karvosen lapsiryhmä esitti lausuntaa, tanhuja ja leikkejä. Sari ja Anne Varpasalosta lauloivat. Rääkkylän Pelimannit soittivat. Rasivaaran Nuorisoseuran tanhuryhmä esitti tanhuja.

Helsingin seudun rääkkyläläiset tulivat mukaan Heinähuvan järjestelyihin. Ensio Vänskä johti ilmapalloviestiä, jossa eri Rääkkylän kylät kilpailivat keskenään kahden henkilön joukkuein. Kilvan voitti Rasivaaran kylän joukkue, jossa kilpailivat Marja Holopainen ja Veli Vänskä.

Ilmapalloviestiin valmistautumista. Kuva: Rääkkylän kunnan kuva-arkisto.

Helsingin seudun rääkkyläläiset järjestivät hupajuhlaan yllätyksen, kun Utin laskuvarjojääkärit suorittivat vauhdikkaan laskuvarjohyppyesityksen. Taivaalle ilmestyi kahdentuhannen metrin korkeudessa oleva lentokone, josta hyppäsi kolme miestä. Kaksi laskeutui Hämeenselän vilpoisiin vesiin, mutta kolmas hyppäsi keskelle juhlakenttää, osuen tarkalleen määrättyyn laskeutumispaikkaan.

Heinähupaviikon juhlinta päättyi illalla kirkonkylän raitilla järjestettyihin katutansseihin. Tanssit soitti Esko Hirvosen yhtye.

Ilkka Simanainen

Koottu 2015 laatimastani Heinähuva Kihaukseen –historiikista.
Viimeistelty 2017.